

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

Katedra psychologie

Bakalářská práce

**Hinduismus a buddhismus v Nepálu – ovlivnění kultury
náboženstvím**

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. PhDr. Petr Kokaisl, Ph.D.

Autor práce: Lisha Dongol

© 2012 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra psychologie

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Dongol Maharjan Lisha

Provoz a ekonomika

Název práce

Hinduismus a buddhismus v Nepálu - ovlivnění kultury náboženstvím

Anglický název

Hinduism and Buddhism in Nepal - how religion affects culture

Cíle práce

Cílem práce je na základě kvalitativní metodologie ukázat, jakým způsobem ovlivňuje hinduismus a buddhismus kulturu chápanou v širokém smyslu (jako způsob života) v geograficky odlišných oblastech Nepálu. Nepál je pro studium vlivu hinduismu a buddhismu na kulturu specifický, protože je jedinou zemí světa, kde je hinduismus státním náboženstvím.

Metodika

Práce bude vycházet především z výsledků střednědobého terénního výzkumu a materiálů získaných z několika geograficky i nábožensky odlišných oblastí Nepálu. Důraz bude pokládán především na kvalitativní metody - rozhovory s respondenty více věkových skupin a doplňkově i dotazníků zaslaných a vyplněných přes internet. Kvalitativní údaje budou prohlubovat sekundární, především statistická, data.

Harmonogram zpracování

duben, květen 2011: Studium literatury a pramenů týkající se specifík nepálské kultury a jejího ovlivnění různými náboženskými tradicemi

červen - srpen 2011: Terénní výzkum v Nepálu

září - listopad 2011: Zpracování výsledků terénního výzkumu, konzultace a doplňování výsledků

prosinec 2011: Odevzdání první verze práce

březen 2012: Odevzdání finální verze práce

Rozsah textové části

30 - 40 stran

Klíčová slova

Nepál, hinduismus, buddhismus, nepálské tradice, vliv náboženství na kulturu

Doporučené zdroje informací

Buddhism, In Its Connexion With Brahmanism and Hinduism. London: John Murray, 1890. Reprint: www.forgottenbooks.org

Dahiya, Y.V. Hinduism and Buddhism in Perspective. New Delhi: Munshiram Manoharlal Publishers, 2008.

Nepal: Hinduism [online] ©2011 About.com. A part of The New York Times Company. [cit. 12. 6. 2011] Dostupný z: <http://atheism.about.com/library/world/KZ/bl_NepalHinduism.htm>

Prasai, Dirgha Raj Indigenous culture and traditions of Nepal. [online] April 21, 2010, © 2011 Weekly Blitz. [cit. 12. 6. 2011] Dostupný z: <<http://www.weeklyblitz.net/678/indigenous-culture-and-traditions-of-nepal>>.

Tuladhar - Douglas, W. Remaking Buddhism for Medieval Nepal. Routledge: 2006. ISBN 978-0415359191

Vedoucí práce

Kokaisl Petr, doc. Ing. PhDr., Ph.D.

Termín odevzdání

březen 2012

PhDr. Pavla Rymešová, Ph.D.

Vedoucí katedry

V Praze dne 26.3.2012

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.

Děkan fakulty

Prohlášení:

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci na téma “Hinduismus a buddhismus v Nepálu – ovlivnění kultury náboženstvím” jsem zpracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce doc. Ing. PhDr. Petr Kokaisl, Ph.D. a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce.

.....

Datum

.....

Podpis

Poděkování:

Ráda bych poděkovala doc. Ing. PhDr. Petr Kokaisl, Ph.D. za jeho cenné připomínky a odborné rady kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce.

Abstrakt

Hinduismus a buddhismus v Nepálu – ovlivnění kultury náboženstvím

Hinduism and Buddhism in the Nepal – how religion affects culture

Tato bakalářská práce má za cíl poskytnout základní poznatky o vlivech hinduismu a buddhismu na životním styl Nepálců. Tyto náboženské vlivy, jako je kastovní systém, víra v Karmu a patriarchát mohou mít pozitivní nebo negativní vliv na každého jedince ve společnosti. Zároveň nás seznamuje s newarskou komunitou a zkoumá důvody možného soužití dvou náboženství (hinduismu a buddhismu), která jsou společně uctívána v míru a harmonii newarské komunity. Taktéž v této práci naleznete stručný popis nepálské kultury, tradic, rituálů a festivalů. Dále se dozvíte několik podobností a rozdílů mezi hinduismem a buddhismem.

Klíčová slova:

hinduismus, buddhismus, Newari, kastovní systém, festivaly, karma

This bachelor work aims to give fundamental knowledge about the influences of Hinduism and Buddhism in the Nepalese lifestyle. These religious influences like caste system, belief in Karma, giving priority to male member of the family can be positive or negative depending on each individual and society. It also introduces Newari community and finds the reasons how it is possible that two religions (Hinduism and Buddhism) are practiced together in peace and harmony in this community. Further in this work, you will find brief descriptions of Nepalese cultures, traditions, rituals and their festivals. Then, you will discover some similarities and differences between Hinduism and Buddhism.

Key words:

Hinduism, Buddhism, Newari, caste system, festivals, Karma

Obsah

1	ÚVOD A CÍL PRÁCE.....	1
2	METODIKA	3
3	LITERÁRNÍ REŠERŠE	4
3.1	Jak hinduismus a buddhismus ovlivňují nepálský způsob života?	4
3.2	Soužití hinduismu a buddhismu bok po boku v névárské komunitě v Káthmándú	5
4	VLÁSTNÍ PRÁCE	7
4.1	Hinduismus	7
4.2	Buddhismus	8
4.2.1	Základní učení Buddhy	10
4.2.2	Čtyři vznešené pravdy	11
4.3	Jak hinduismus a buddhismus ovlivňuje nepálský způsob života?.....	12
4.3.1	Přehled proslulých hinduistických chrámů a buddhistických klášterů v Nepálu	13
4.3.2	Névárci	14
4.3.3	Névárské rituály od narození do smrti	14
4.3.4	Svátky v Nepálu	17
4.3.5	Kastovní systém a další vlivy	31
4.4	Koexistence hinduismu a budhismu v newarské komunitě v Kathmandú	33
5	DISKUZE A ZÁVĚR	35
	SEZNAM LITERATURY	37
	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	41
	SEZNAM PŘÍLOH	42

1 ÚVOD A CÍL PRÁCE

Hlavním cílem této práce je prozkoumat způsob života Nepálců podle jejich náboženského pohledu. Jakou roli hraje hinduismus a buddhismus v jejich každodenním životě? Dále chci představit névářskou komunitu v Nepálu, která vyznává zároveň hinduistické i buddhistické náboženství. Část této práce vysvětluje harmonické soužití hinduistických a buddhistických rituálů a náboženských představ v této komunitě. Ve své práci se snažím odpovědět na tyto dvě základní otázky:

- ❖ Jak hinduismus a buddhismus ovlivňují způsob života Nepálců?
- ❖ Jak hinduismus a buddhismus společně existují v névářské komunitě v Káthmándú?

Tato práce začíná úvodem do hinduismu. Například: Jak hinduismus vznikl a kdo je jeho původcem? Jaké jsou hinduistické náboženské představy? Součástí úvodu o hinduismu je podrobný výklad o karmě a jména hinduistických bohů a bohyní.

Dále následuje úvod do buddhismu. Ten zahrnuje raný život Buddha, jeho cestu od mladých let budoucího vládce Siddhárthy Gautamy k Buddhovi Šákjamunimu a hledání odpovědí na jeho vlastní otázky, které jej dovedly na cestu k osvícení, a zamýšlí se nad tím, jak se jeho život změnil po dosažení osvícení. Tato práce také přibližuje Buddhovo učení, jeho Čtyři vznešené pravdy a jeho pět nejdůležitějších doporučení.

Dále jsem se pokusila podrobně vyložit odpověď na svou první otázku, týkající se vlivu buddhismu a hinduismu na nepálský způsob života. Jak se hinduismus stal národním náboženstvím? Jaké je geografické rozšíření náboženství v Nepálu? V Nepálu existuje mnoho etnických skupin a jsou rozloženy podle náboženství. Co je to névářská komunita a kdo jsou Névářci? Najdeme zde podrobný popis névářských obřadů od narození do smrti, proslulé hinduistické chrámy a buddhistické kláštery kolem Káthmándú jako Svajambhúnáth, Pašupatináth, Bódhnáth, které jsou zapsány v seznamu míst světového dědictví UNESCO, seznam nepálských svátků jako je dasain, tihár, nový rok apod. Co je to kastovní systém, jak funguje v nepálské společnosti? Možná vás překvapí, že dosud existuje a obyvatelé Nepálu se

ho striktně drží. Jaké jsou pozitivní a negativní vlivy hinduismu a buddhismu na každodenní život obyvatel Nepálu? Jaké jsou problémy, které vznikají ve společnosti ve jménu náboženství a tradic? Mohou tyto problémy přímo nebo nepřímo za pomalý rozvoj země? Jak důležitá jsou tato náboženství pro obyvatele Nepálu?

A nakonec jsem se věnovala své druhé otázce, pátrající po tom, jak je možné, že v névárské komunitě mohou být v harmonii praktikována zároveň dvě náboženství? Popsala jsem Névárce, odkud pocházejí, jejich historii, jejich unikátní kulturu, obřady, tradice, jazyk. Jak Névárci oslavují a uctívají hinduistická a buddhistická božstva? Člověk může najít sochu hinduistického božstva v buddhistickém chrámu a naopak.

2 METODIKA

Svoji práci jsem začala sběrem a studiem relevantní literatury a vědeckých článků. Data jsem získávala především z internetových zdrojů. Některé knihy jsem získala přímo z Nepálu. Jelikož je moje práce založena na náboženství v zemi mého původu, zmiňuji také svoji osobní zkušenost a znalost tématu. Protože pocházím z névárské rodiny, zažila jsem všechny hinduistické a buddhistické rituály, kulturní projevy a tradice. Také jsem si vědoma vlivů těchto náboženství na nepálské rodiny a na celou společnost. Používám též rozhovory, a to jak s Nepálci, tak s Čechy či Američany, kteří Nepál navštívili. Pohovory jsem vedla osobně a také přes internet.

Předkládaná práce se člení na dvě hlavní části, teoretickou a praktickou.

Teoretická část se skládá z přehledu literatury vztahující se ke zkoumaným otázkám. Vybrala jsem také několik elektronických knih, jejichž autoři zmiňují informace související s výše uvedenými otázkami a poskytují na ně vlastní názory a odpovědi.

Praktická část se skládá z mého vlastního výzkumu na téma hinduismu a buddhismu, névárské komunity a jejich rituálů atp. V části týkající se hinduismu a buddhismu jsem použila řadu knih a elektronicky dostupných článků. V části týkající se névárské komunity a její kultury jsem použila elektronické knihy, zmiňuji též vlastní zkušenost člověka náležejícího k této kultuře. Dále jsem provedla rozhovory s několika Nepálci žijícími v Praze a také s Čechy, kteří navštívili Nepál. Ze 14 lidí, kteří odpovídali na moje otázky, bylo 9 žen a 5 mužů ve věku 30 až 45. Z nich bylo 6 osob, které vyznávají zároveň hinduismus a buddhismus, 2 hinduisti, 2 buddhisti, 1 křesťan a 3 nevěřící.

3 LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1 Jak hinduismus a buddhismus ovlivňují nepálský způsob života?

V Nepálu žije více než 40 různých etnických skupin hovořících zhruba 70 různými jazyky; přesto je Nepál jednou z nejmenších zemí světa. Podle jednoho autora¹, hraje kastovní system v nepálském stylu života hlavní roli, neboť určuje status a společenské hodnoty. Každá nepálská rodina a každý jednotlivec akceptují život v kastovním systému. Většina nepálských rodin žije společně, sdílí jednu střechu od prarodičů po vnoučata.

Datum svatebního obřadu je určeno astrology nebo kněžími. Trvání celého obřadu může být jakékoli v rozmezí od několika hodin až po tři dny, v závislosti na příslušnosti rodiny ke kastě a sociálně-ekonomické třídě. Svatba se může konat v domě nevěsty nebo na svatém místě, např. v chrámu.

Synům je v rámci rodiny a společnosti přikládán větší význam, neboť to jsou oni, kdo je odpovědný za péči o své rodiče po jejich odchodu do důchodu. Syn vykonává také některé pohřební rituály za své rodiče, aby mohli vstoupit do nebe a žít spokojeně a v klidu ve svém dalším životě.

V jiné knize autor Omar Sattaur² zmiňuje, že ortodoxní bráhmánský kastovní koncept je zaměřen spíše na sebezachování než náboženskou misi. Hinduistický kastovní systém ovlivňuje sociální vztahy různými způsoby, z nichž některé nemusí být podstatné, ale mají velký vliv na osobní život. Kastovní systém byl legalizovaný v roce 1854 a postavený mimo zákon v roce 1963.

Tento kastovní systém ovlivnil také etnické skupiny nevyznávající hinduismus, jako například muslimské skupiny. Muslimové jsou považováni za nižší kastu, jsou proto nevyhovujícími partnery pro sňatky ve vyšší kastě. Hierarchie hindusitických kast a etnicita jsou určovány kombinací etnických a náboženských pravidel na daném území, přesto téměř

¹ BHATTARAI KRISHNA (2008): Nepal, Chelsa House

² SATTAUR OMAR (1996): Nepal, New Horizons, Oxfam

všechny etnické skupiny řadí bráhmanskou kastu nebo kšatrije na vrchol a nedotknutelné naopak na samotné dno.

Jazyk, tón hlasu a způsoby vyjadřování mluvčího se mění v závislosti na kastě, ke které přísluší. Ve východních terájích nebo v odlehlých částech západního Nepálu platí velmi silná víra v kastovní systém, naopak ve velkých údolích jako je Káthmándú, kde lidé mají určité vzdělání, se kastovní systém prolomuje a ekonomicky aktivní třída zde nabývá na významu.

3.2 Soužití hinduismu a buddhismu bok po boku v névárské komunitě v Káthmándú

V Nepálu, Indii a Bhútánu žije přibližně 1,3 miliónu Névárců. Névárštinou hovořilo v roce 1991 v Nepálu 690.000 lidí. Samotný název Nepál pochází z névárštiny. Névárci hustě osídlili Káthmánské údolí, kde udržují svoji bohatou a různorodou kulturu. Névárci jsou původními obyvateli Nepálu a jsou buddhisty od narození. Podle autora Paula Hattawaye disponují Névárci jedinečnými poznatky o hinduismu a buddhismu jakožto celku, který není možné rozdělit. Jejich náboženstvím je jak hinduismus, tak buddhismus, společně mohou být nazývány hinduistickým buddhismem.

Névárci navštěvují jak hinduistické, tak buddhistické kláštery, uctívají současně hinduistické bohy a bohyně i Buddhu. V hinduistických i buddhistických svatyních lze vidět ve vzájemné blízkosti hinduistická i buddhistická božstva. Například: buddhistický Avalókitéšvara a hinduistický Mačhéndranáth spolu splývají a vytvářejí místní božstvo jménem Bunga-dja.³

Podle knihy napsané Omarem Sattaurem mohou nepálští občané svobodně vyznávat (mají svobodu náboženského vyznání) jakékoli náboženství jako buddhismus, hinduismus, islám či křesťanství dle jejich vlastní volby. Hinduismus je praktikován Bráhmány a Čettriji (Kšatrijové), zatímco Managové a Thakaliové, Šerpové, obyvatelé Mustangu a Névárci praktikují buddhismus.

³ HATTAWAY PAUL (2004): Peoples of the Buddhist world, Cartisle

Náboženské hranice nejsou tak vzdálené, jak by bylo možné očekávat. To platí především v Káthmánském údolí, kde etnická skupina známá jako Névárci vyznává zároveň obě náboženství, hinduismus a buddhismus, vykonává obě ceremonie a dodržuje a slaví hinduistické i buddhistické svátky. Při různých svátcích a příležitostech jsou užívány hinduistické i buddhistické chrámy a sochy božstev obou náboženství mohou být vystaveny v jednom a téže chrámu.⁴

⁴ SATTAR OMAR (1996): Nepal, New Horizons, Oxfam

4 VLÁSTNÍ PRÁCE

4.1 Hinduismus

Nepál je jedna z hinduistických zemí na světě. Hlavním náboženstvím Nepálu je hinduismus. Podle průzkumu z roku 2001 se téměř 81 % z celkového počtu obyvatel Nepálu považuje za hinduisty.

Slovo Hindu pochází ze sanskrtského termínu Sindhu, který je názvem království v eposu Mahábhárata. Hinduismus představuje rozsáhlou náboženskou tradici. V hinduismu neexistuje žádný nejvyšší bůh nebo bohyně, žádný zakladatel, ani jednotná náboženská víra. Hinduismus je velmi rozmanité náboženství.

Hinduismus je považován za nejstarší formální náboženství na světě. Původ hinduismu je kladen mezi árijské kmeny a šířil se vnitřní Asií. Moderní hinduismus vychází z Véd, které vznikaly v období 1700 – 1100 před naším letopočtem.

Hinduisté věří v reinkarnaci a v to, že naše těla jsou dočasná, zatímco naše duše jsou nesmrtelné. Po smrti konkrétního těla vstoupí duše do jiného. Toto vtělení v budoucím životě závisí na kvalitě a kvantitě jedincových skutků, což je známo jako karma. Dobrá karma člověka v jeho předchozím životě určuje, že se znovuzrodí jako božstvo v nebeské sféře nebo jako bohatá lidská bytost nebo člověk z vysoké kasty. Jestliže člověk konal ve svém předchozím životě špatné skutky, bude znovuzrozen jako chudák nebo příslušník nízké kasty nebo jako nemocemi trpící lidská bytost.

Hlavním hinduistickým textem je Bhagavadgíta (v sanskrtu: Zpěv boha). Dalšími významnými texty jsou eposy Mahábhárata a Rámajána.

Podle hinduismu existuje 330 milionů bohů a bohyní. Čtyři hlavní božstva jsou:

- ❖ Brahma (IAST⁵: Brahmā)
- ❖ Šiva (Śiva)

⁵ Mezinárodní transliterace sanskrtu

- ❖ Déví (devī)
- ❖ Višnu (Viṣṇu)

Jejich inkarnacemi jsou:

- ❖ Ráma
- ❖ Krišna
- ❖ Buddha
- ❖ Síta
- ❖ Sarasvatí

4.2 Buddhismus

Buddhismus je druhým největším náboženstvím Nepálu. Asi 10,74 % z celkového počtu obyvatel vyznává buddhismus. Toto číslo zahrnuje zejména skupiny tibeto-barmského původu, jako jsou Névárci, Tamangové, Magárové a další.

Siddhártha Gautama, člověk, který se později stal známý jako Buddha, což znamená Probuzený, se narodil kolem roku 566 př. n. l. v zahradě v Lumbiní. V Kapilavastu (město poblíž Lumbiní) strávil své dětství a vyrostl zde jako mladý budoucí vládce tohoto města. Narodil se v rodině Šákjů jako syn krále Šuddhódany a královny Mája Déví.

Jednoho dne byl Siddhártha Gautama v rámci královského rituálu v paláci zkoumán různými věštcí a proroky. Poté co prozkoumali jeho tělo, došli ke dvěma různým možnostem, jak se bude vyvíjet jeho životní dráha.

- Jestliže zůstane v paláci, zdědí trůn a bude vládnout světu.
- Avšak jestliže palác opustí, stane se žebrákem a povstane jako Buddha - Probuzený.

Když se král Šuddhódana dozvěděl takovouto věštbu o svém jediném synovi, zajistil, aby Siddhártha zůstal uvnitř paláce, získal trůn a stal se velkým králem. Král Šuddhódana nařídil, aby všude kolem paláce bylo plno stráží. Také se ujistil, že princ vede uvnitř paláce pohodlný

život. Jeho otec mu vystavěl dokonce tři paláce – na léto, zimu a období dešťů. Siddhárthovi byla předkládána chutná jídla, drahé oblečení, obklopovala ho hudba a krásné tanečnice, aby jej pobavily. Siddhárthovi se také dostalo tréninku v uměních, jak řídit vůz, jezdit na koni, válečnictví, vzdělání a dalších. Siddhártha se oženil s ženou jménem Jaśódha a narodil se jim syn pojmenovaný Ráhula.

Buddhův první stupeň meditace započal během slavnosti orání, kterou pořádal jeho otec, král Šuddhódana. Tehdy Buddha uviděl utrpení zvířat a lidí. Poté se jednoho dne, když na svém voze opustil palác, setkal se starcem, nemocným mužem a mrtvolou. V jeho mysli nato vyvstalo mnoho otázek. Například: proč zestárneme, onemocníme a zemřeme? Proč ve stáří trpíme? Všechny tyto otázky jej pronásledovaly, a proto se rozhodl opustit svůj pohodlný život, svou rodinu, všeho se vzdát a vydat se hledat na tyto otázky odpovědi. Ostříhal si vlasy, aby dal najevo, že se vzdal světského života a začal se nazývat Gautama.

Během dalších šesti let vyzkoušel různé druhy askeze ve víře, že se mu podaří dosáhnout osvícení. Setkal se s učiteli jako Áráda Káláma a Udraka Rámaputra. Jednoho dne za úplňku v měsíci květnu se rozhodl usednout pod strom bódhi v hluboké meditaci a řekl: “Neopustím toto místo, dokud nenaleznu konec utrpení.” V noci jej během meditace navštívil démon jménem Mára a pokusil se jej svést z jeho ctnostné cesty. Nejprve vyslal své dvě krásné dcery, aby jej svedly. Potom seslal vítr, blesky a těžký déšť. A nakonec vyslal své armády démonů se zbraněmi a planoucími kameny. Jednoho po druhém je Buddha všechny porazil svou ctností. Po všech těchto překážkách a utrpení nakonec našel odpovědi na všechny své otázky. Uvědomil si příčinu utrpení a také pro ni našel řešení. Dosáhl nejvyšší moudrosti a pochopil věci tak, jak skutečně jsou. Stal se Buddhou, “Probuzeným”. Od té doby je známý jako Šákjamuni Buddha.

Následujících 45 let Buddha a jeho žáci putovali po Indii od místa k místu a šířili Dharmu, jeho učení. Po cestě pomáhal každému – žebrákům, králům, otrokyním a dalším bez jakýchkoliv omezení. Kamkoliv přišel, získal si pro své skutečné cítění srdce lidí. Vždycky radil svým následovníkům, aby nepřijímali jeho slova naslepo, ale aby se sami rozhodli, zda je jeho učení pravdivé a teprve potom je následovali. Každého povzbuzoval, aby pro sebe navzájem měli soucítění a rozvíjeli své vlastní ctnosti. “Vy sami na tom musíte pracovat, já mohu pouze ukázat cestu.”

Šákjamuni Buddha zemřel kolem roku 486 před naším letopočtem ve věku 80 let a zanechal po sobě ducha své laskavosti a vzácné učení.

Dvěma hlavními cíli buddhismu je pochopit Buddhovo učení a poznat sebe sama z vnitřku. Abychom pochopili, kdo jsme, musíme porozumět tomu, že máme dvojí podstatu. Jedna se nazývá naše běžná podstata a ta sestává z neradostných pocitů, jako je hněv, žárlivost a strach. Druhá je naše skutečná podstata a ta je čistá, moudrá a dokonalá a v buddhismu se jí říká buddhovská podstata. Jediný rozdíl mezi Buddhou a námi je, že jsme dosud neprobudili tuto svoji přirozenou podstatu.

4.2.1 Základní učení Buddha

- I. **Nic ve vesmíru se neztrácí:** Hmota se proměňuje na energii a energie se proměňuje na hmotu.
- II. **Vše se mění:** Život je jako řeka, která stále plyne. A někdy plyne pomalu a někdy rychle.
- III. **Zákon příčiny a následku:** Zákon příčiny a následku se nazývá karma. Nikdy se nám nepříhoda nic, co si nezasloužíme. Dostáváme přesně to, co si zasloužíme. Naše myšlenky a skutky rozhodují, jaký druh života budeme žít v budoucnosti.

Buddha řekl:

“Určitý druh zasetého semínka

přinese určitý druh ovoce.

Ti, kteří činí dobro,

sklidí dobré výsledky.

Ti, kteří činí zlo,

sklidí špatné výsledky.

Jestliže pečlivě zasadiš dobré semínko,

radostně sklidiš dobré ovoce.”

4.2.2 Čtyři vznešené pravdy

- I. Existuje utrpení: Utrpení se týká všech.
- II. Příčina utrpení: My sami jsme příčinou svého utrpení.
- III. Ukončení utrpení: Přestaň dělat to, co způsobuje utrpení.
- IV. Cesta k ukončení utrpení: Každý může dosáhnout osvícení.

Buddha nepopíral, že v životě existuje i štěstí, avšak snažil se ukázat, že netrvá věčně.

**“V životě existuje štěstí,
štěstí v přátelství,
rodinné štěstí,
štěstí mít zdravé tělo a zdravou mysl
...avšak když je člověk ztratí, přijde utrpení.”**

V každém náboženství existují nějaká základní pravidla, která definují, co se má a nemá dělat. V buddhismu existuje pět nejdůležitějších předpisů, které dal Buddha.

I. Nezabíjet	Respekt pro život
II. Nekrást	Respekt k cizímu majetku
III. Neoddávat se nedovolenému sexuálnímu chování	Respekt pro naši čistou podstatu
IV. Nelhat	Respekt pro čest
V. Žádné jedy	Respekt pro jasnou mysl

4.3 Jak hinduismus a buddhismus ovlivňuje nepálský způsob života?

Posledním státem na světě, který byl konstitučně vyhlášen jako hinduistický, byl Nepál. Avšak po demokratizačním hnutí na počátku roku 2006 a svržení krále Gjanéndry z trůnu prohlásil nepálský parlament Nepál za sekulární stát.

Nepál se dělí na tři geografické oblasti (Centrální vrchoviny a údolí, Himálaj a teráje). V roce 1971 bylo 89,4 % hinduistů, 7,5 %t buddhistů a Kirátů statisticky 0 %. Podle sčítání v roce 2001 je 80,6 % Nepálců hinduisty, 10,7 % buddhisty, 4,4 % jsou muslimové, 3,6 % jsou Kirátové (náboženství s hinduistickým vlivem), 0,5 % jsou křesťané a 0,4 % jsou příslušníci jiných náboženství jako např. bönismu.

Podle geografického rozložení náboženských skupin na počátku 90. let 20. stol. se předpokládá, že nejméně 87 % populace v každé z oblastí jsou hinduisté. Východní pohoří, Káthmánské údolí a střední teráje byly známé nejvyššími počty vyznavačů buddhismu (asi 10 procent místní populace). Buddhismus se více praktikuje v névárské komunitě a tibeto-nepálských etnických skupinách. Mezi tibeto-nepálskými etnickými skupinami Magárové, Sunwarové a Rajové podléhají více vlivu hinduistického náboženství, zatímco Gurungové, Limbuové, Bhótové a Thakáliové mají menší hinduistický vliv a dosud provádějí více buddhistických obřadů a podporují buddhistické mnichy.

Káthmándú, rovněž známé jako Kántipur, je hlavním a největším metropolitním městem Nepálu. Káthmándú má dvě sesterská města: Lalitpur (Pátan) ležící 5 kilometrů jižně a Bhaktapur (Bhadgáon) ležící 12 kilometrů na východ. Město Káthmándú mělo podle sčítání z roku 2001 671 846 obyvatel. Má nejvyšší hustotu obydlí v zemi, žije zde zhruba 1/5 obyvatelstva. Za původní obyvatele Káthmánského údolí jsou považováni Névárci. Névárci obývají Káthmánské údolí od prehistorických dob a mnozí přistěhovalci z různých částí země a dokonce i zvenčí splývali s místními obyvateli tím, že si osvojovali jejich jazyk nazývaný névárština nebo též Nepál bhása, a jejich kulturu. Névárci jsou tibeto-barmská jazyková a kulturní komunita a někteří indo-árijského etnického původu. Vědci definovali Névárce jako národ. Névárci jsou šestá největší národní etnická skupina s počtem obyvatel 1 245 232 podle

sčítání z roku 2001. Nepál bhása je tibeto-barmského původu, avšak byl značně ovlivněn indoárijskými jazyky jako je sanskrt, pálijština, bengálština a maithilština.

Většinu obyvatel Káthmándú tvoří hinduisté, po nich následují buddhisté. Údolí je bohaté na kulturní historii, chrámy a památky, v nichž se rovněž odráží způsob života zdejších obyvatel. Tyto kulturní projevy, chrámy a památky mají doloženou zhruba dvoutisíciletou historii a jsou zachovalé. Známy slogan mluví o Káthmánském údolí jako o Městě bohů a bohyní. K nejznámějším hinduistickým a buddhistickým chrámům v okolí Káthmándú patří Svajambhúnáth, Pašupatináth, Čangu Narajan a Bódhnáth.

4.3.1 Přehled proslulých hinduistických chrámů a buddhistických klášterů v Nepálu

a) Svajambhúnáth:

Svajambhúnáth je nejoblíbenější místo buddhistické náboženské praxe v zemi. Leží na vrcholku kopce na západním okraji Káthmánského údolí. Říká se mu také Opičí chrám, protože v okolí stúpy žije mnoho posvátných opic. Nachází se zde celá řada různých svatyní a chrámů, které byly postaveny v 5. stol. našeho letopočtu v období vlády Liččháviů. Najdeme zde také knihovnu, muzeum a tibetský klášter.

b) Pašupatináth:

Pašupatináth je nejposvátnějším chrámem hinduistického boha Šivy na světě. Tento chrám byl údajně postaven v roce 400 našeho letopočtu. Leží na břehu řeky Bagmatí ve východní části Káthmándú. Chrám, který je postaven ve stylu pagody, je zapsán na seznamu míst světového dědictví UNESCO. Každý den jej navštěvují tisíce věřících z celého Nepálu i zahraničí.

c) Čangu Narajan:

Čangu Narajan leží poblíž vesnice Čangunarajan v Káthmánském údolí. Je to nejstarší hinduistický chrám v celém údolí, jenž byl pravděpodobně založen ve 4. století. Čangu Narajan je jedním ze jmen hinduistického boha Višnu, jemuž je chrám zasvěcen. Tento chrám je také zapsán na seznamu míst světového dědictví UNESCO.

d) Bódhnáth:

Bódhnáth je největší buddhistická stúpa v údolí a nachází se zhruba 11 km od centra Káthmándú. Tibetští uprchlíci kolem Bódhnáthu vybudovali více než 50 tibetských klášterů. V roce 1979 byl Bódhnáth společně se Svajambhúnáthem zapsán do seznamu míst světového dědictví UNESCO.

4.3.2 Névárci

Névárci jsou pokládáni za původní obyvatele Káthmánského údolí. Mluví tibetsko-barmským jazykem, nazývaným névárština (néváří). Névárci jsou proslulí svou úžasnou uměleckou tvořivostí a zručným řemeslnictvím, z nichž vzešla kultura, která před několika staletími patřila k nejvyspělejším v Asii.

4.3.3 Névárské rituály od narození do smrti

i. Před narozením:

Z mnoha rituálů, které se konají před narozením dítěte, v dnešní době existuje pouze jediný – Dhau badži nakegu. V mnoha kastách v průběhu těhotenství členové rodiny a blízcí příbuzní obětují jogurt, rýžové vločky spolu s jomari (tradiční sladký dezert) a sladkostmi.

ii. Narození:

Po narození dítěte je informováno příbuzenstvo po mateřské linii tím, že jim jsou poslány sladkosti, zázvor a další druhy potravin. Po narození dítěte se příslušná rodina stane rituálně nečistou. Znovu se očistí tradičním rituálem zvaným “Mačabu bhjanke”, který se koná čtvrtý, šestý nebo desátý den po narození dítěte. Podobně se praktikuje také tradice známá jako “Badži nakahwonegu” nebo “Mačabu swahnegu”, při nichž se rodiče měsíc po porodu přinášejí různé druhy potravin z domu jejich rodičů.

iii. **Mača džanko** (obřad krmení rýží):

Krmení rýží se koná šestý nebo osmý měsíc (v případě chlapce) a pátý nebo sedmý měsíc (v případě holčičky). V tento den, po obřadu, jímž je uctěn Ganéša, je dítěti nabídnut rýžový pudink a množství dárků, například hračky, oblečení, dětská strava apod. Lidé věří, že dítě bude podobně zaopatřeno během celého života.

iv. **Busankha** (chlapci):

Busankha znamená oholení vlasů. Tento obřad provádějí pouze některé névárské kasty jako Džoši a Pradžápati. Koná se, když je dítěti 6 nebo 7 let. Oholení chlapce provede strýc z matčiny strany, zatímco sestra chlapcova otce drží oholené vlasy.

v. **Kajatapúdža** (chlapci):

Kajatapúdža nebo Bratabandha se provádí na znamení chlapcova vstupu do stavu dospělosti (fyzická a mentální zralost). Šákjové a Badžračárjové provádějí obřad Čudakarma. Během tohoto rituálu se navštěvují různé svatyně a vykonávají se v nich obřady.

vi. **Ihi** (dívky):

This ceremony is celebrated between the ages of 5 to 11 to prevent widowhood. In this ritual, symbolic marriage with bel (byah) fruit is done which is the symbol of Lord Vishnu. Lord Vishnu is immortal; therefore Newari girls never become widows. In this ritual, Newari girls are taught household works.

Tento obřad se odehrává ve věku mezi pátým a jedenáctým rokem jako prevence ovdovění. Při tomto rituálu se uskuteční symbolická svatba s plodem oslizáku líbezného (bjah), jež je symbolem Višnu. Višnu je nesmrtelný; proto se névárské dívky nikdy nestanou vdovami. Při tomto rituálu se névárské dívky učí domácím pracem.

vii. **Bara** (dívky):

Po Ihi névárské dívky procházejí obřadem Bara, který se uskuteční v době před první menstruací. Na 12 dní je dívka oddělena od všech mužů a chráněna před slunečním světlem. Během této doby ji navštěvují ženské příbuzné a přítelkyně a přinášejí jí různé dobroty. Dvanáctého dne je dívka ozdobena jako névárská nevěsta a vzdává úctu slunci, svému otci.

viii. **Ihpa** (svatba):

Svatba je v névárské kultuře pokládána za jeden z nejdůležitějších rituálů. Svazuje nejenom pár, ale i jejich rodiny. V Nepálu dosud existují domluvená manželsví, kdy rodiče svému dítěti najdou nevěstu či ženicha. Poté, co se ženich, nevěsta a jejich rodiny rozhodnou, svatba je potvrzena, když ženichova rodina dá nevěstě 10 betelových oříšků spolu se sladkostmi, ovocem, oblečením, šperky a dalšími věcmi (dary se dohromady nazývají lahka). Tato tradice se dá v névárské kultuře považovat za zasnoubení.

Svatební obřad se koná v době, o níž rozhodne astrolog. Svatba je rozdělena na několik částí nazývaných Svajamber, Honkegu, Čipa thike. Nevěsta by na sobě měla mít červené nebo růžové tradiční svatební oblečení.

Čtvrtý den po svtabě navštíví rodina nevěsty dům ženicha, aby viděli, jak s nevěstou zacházejí. Tomuto úkonu se říká Kwah soje (pohlédnutí do tváře nevěsty).

ix. **Džja džanko**:

Džja džanko se koná pětkrát. Je to obřad dlouhého věku, který označuje dožití se vysokého věku.

- První (Bhímrátharóhan) – při dovršení 77 let, 7 měsíců a 7 dní
- Druhý (Čandrarátharóhan) – při dosažení 83 let, 4 měsíců a 4 dní
- Třetí (Dévarátharóhan) – při dovršení 88 let, 8 měsíců a 8 dní
- Čtvrtý (Divjáraátharóhan) – při dosažení 99 let, 9 měsíců a 9 dní
- Pátý (Mahádivjáraátharóhan) – při dovršení 105 let, 8 měsíců a 8 dní

x. **Sitha: Sitha**

Všichni členové guthi (společenská organizace) jsou informováni hned, jak někdo zemře. Kolem těla zemřelého se na čtyři světové strany rozmístí čtyři olejové lampičky. Uskuteční se pohřební procesí, doprovázené pláčem a naříkáním lidí. Všichni by si měli obléci zcela bílé oblečení.

4.3.4 **Svátky v Nepálu**

- **Maghe sankranti:** (leden)

Maghe sankranti, známé též jako Makar sankranti, odkazuje k prvnímu dni jakéhokoliv měsíce v nepálském kalendáři. Makar reprezentuje kozoroha, proto Makar sankranti znamená první den měsíce, kdy slunce vstupuje do části zvěrokruhu ve znamení kozoroha. Je oslavován hinduisty. Začíná svoji cestu k severu, jež je nazývána Uttarajan. Podle Nepálců, tento den tvoří předěl mezi létem a zimou. Právě v tento den se lidé koupají v posvátných řekách, potocích a konají obřady ve svatyních. Rodiny se setkávají a jí se zvláštní druhy potravy jako till ladu (kuličky ze sezamových semínek), čaku (melasa), ghí (přepuštěné máslo), sladké brambory a špenát ze zelených listů.

- **Srí paňčámi nebo Basanta paňčámi:** (únor)

Srí paňčámi přináší do Nepálu jaro. V tento den královští kněží recitují Gít Góvindu (verše, které napsal básník Džaja Dév) a zpívají se náboženské písně za doprovodu hudebních

nástrojů na dvoře paláce Hanumán Dhóka. Této události, již se předtím, než se Nepál stal republikou, účastnil Jeho Výsost král, se říká Basanta Šravan.

Toho dne se po celém Nepálu uctívá bohyně Sarasvatí (bohyně moudrosti). Všechny chrámy Sarasvatí jsou plné školních dětí a studentů. Věří, že bohyně Sarasvatí je povede v jejich studiu, uměnovědných oborech, jazyce apod. Studenti uctívají pera, tužky, knihy a další studijní nástroje. Nejpopulárnější je chrám Sarasvatí na Svajambhúnáthu.

- **Mahá Šivarátrí:** (únor)

Mahá Šivarátrí je svátek, který je zasvěcen Šivovi. Každý rok přicházejí velké zástupy věřících z Indie a Nepálu do Šivova chrámu v Káthmándú. Během tohoto svátku se lidé koupají v posvátných řekách a oddávají se náboženskému půstu. Všechny Šivovy svatyně jsou plné lidí a ve svatyních se odehrává to nejzajímavější. Pašupatináth je nejznámější a největší Šivův chrám na světě. V tento den tisíce věřících navštěvují tento Šivův chrám a obětují zde květiny, girlandy, bel patra (listy stromu zvaného “bet”), ovoce, mince, sladkosti, mléko a zpěvují modlitby a náboženské písně. Kolem chrámů zasvěcených Šivovi lze vidět množství sádhuů (svatých mužů) a asketů.

Někteří lidé zůstávají vzhůru celou noc a k potěše boha Šivy udržují zapálenou olejovou lampu. Na mnoha místech zůstávají lidé bdít u vaty. Připravují zvláštní druhy jídel a oslavují s přáteli a rodinou. Odpoledne Královská nepálská armáda nastupuje k přehlídce na Tudikhelu, odkud se ozývá zvuk salv. Místo krále tomuto ceremoniálu nyní přihlíží nepálský prezident.

- **Phagu púrnama neboli Hólí:** (březen/duben)

Hólí je nejbarevnější svátek v zemi. Slaví ho hinduistické komunity v Nepálu i Indii. Hólí se slaví po osm dní před úplňkem měsíce Falgun. Poslední den, jímž je den úplňku, si lidé tento svátek užívají tak, že se navzájem posypávají barvami a polévají vodou. Svátek barev hólí začíná vztyčením vysokého dřevěného stožáru, kterému se říká čir, jehož horní konec je

ověšený množstvím barevných ústřížků látek. Tento čir je umístěn za Starým královským palácem v Basantapuru. O zorganizování se stará státní náboženská nadace zvaná kancelář Guthi. Tento svátek je zakončen spálením sloupu (čir) o úplňkové noci.

- **Ghodedžátra:** (březen/duben)

Ghoda znamená kůň a džátra znamená svátek, proto ghodedžátra znamená svátek koně. Slaví se v polovině měsíce čaitra (březen/duben) podle nepálského kalendáře. Tento svátek má dva odlišné způsoby slavení. Jeden způsob používá névárská komunita v Káthmánském údolí. Slaví jej po několik dnů. Všichni bohové a bohyně z mnoha lokalit jsou nesení při procesí v přenosných schránkách-vozících. Névárci z Káthmánského údolí oslavují dobrým jídlem a pohodou v kruhu příbuzných a přátel. V Tudikhelu je spálen démon jménem Gurumumpa. Tento svátek se v névárštině nazývá Pahačare.

Další součástí tohoto svátku je přehlídka Královské nepálské armády v Tudikhelu odpoledne hlavního dne. Koňské závody a akrobatická představení jsou předváděny za přítomnosti prezidenta a veřejnosti. V ten samý den se v Asonu odehrává setkání v procesí nesených soch božstev Lumadi, Bhadrakáli, Kankéšvarí a Bhairavy. Stejný proces se opakuje v noci v Tudikhelu.

- **Čaite dasain:** (březen/duben)

Dasain je největší svátek Nepálu. Čaite dasain je malý dasain oproti velkému dasainu v měsíci Kartik. O tomto dasainu vyjíždí vůz boha Setó Mačéndranátha.

- **Nava varsa :** (13. nebo 14. dubna)

Bikram sambat (nepálský kalendář) je přibližně o 56 let a 8 a půl měsíce napřed před gregoriánským kalendářem. Nava (nebo též naja) znamená nový a varsa znamená rok, tedy Nový rok, spadá do poloviny dubna. Nepálské svátky se řídí podle tradičního, náboženského lunárního kalendáře a probíhají ve stejných termínech. První den měsíce Baisakh je Nový rok.

Tento den je v Nepálu oficiálním svátkem. Lidé vítají nový rok se svými rodinami a přáteli, organizují párty, vyrážejí na pikniky a věnují se podobným kratochvílím.

Bhaktapur, údolí ležící 14 km na východ od Káthmándú, udržuje v tento den zvláštní a zajímavý svátek nazývaný Bisket džátra. Bisket džátra je svátek, který se slaví jako připomínka smrti hada. Hlavním lákadlem tohoto svátku je vztyčení "lingamu", náboženského kůlu, který je 2,5 metru vysoký. Lingam se zhotovuje z tlustého kmene stromu. Velké zástupy lidí z ostatních měst se také shromažďují, aby přihlížely této události. Během týdne, kdy se koná Bisket džátra, jsou ve svých vozíčkách do města přivezeny sochy Bhairavy, Bhadrakáli a mnohých dalších božstev. Je to nejdůležitější a největší svátek pro obyvatele Bhaktapuru.

Tabulka č. 1: Vikram Sambat

Měsíc	Název měsíce	Nepálsky	Dny	Období podle gregoriánského kalendáře
1	Baishākh	बैशाख	30 / 31	Duben/květen
2	Džétha	जेष्ठ or जेठ	31 / 32	Květen/červen
3	Asār	आषाढ or असार	31 / 32	Červen/červenec
4	Šravan či Sāun	श्रावण or साउन	31 / 32	Červenec/srpen
5	Bhadau	भाद्र or भदौ	31 / 32	Srpen/září
6	Asodž	आश्विन or असोज	30 / 31	Září/říjen
7	Kartik	कार्तिक	29 / 30	Říjen/listopad
8	Mangsir	मार्ग or मंसिर	29 / 30	Listopad/prosinec
9	Puš	पौष or पुष/पूस	29 / 30	Prosinec/leden
10	Magh	माघ	29 / 30	Leden/únor
11	Falgun	फाल्गुन or फागुन	29 / 30	Únor/březen
12	Čaitra	चैत्र or चैत	30 / 31	Březen/duben

- **Svátek Setó Mačhéndranátha** (březen/duben)

Svátek Setó Mačhéndranátha je čtyřdenní vozíková slavnost, která se koná na počest Setó (Bílého) Mačhéndranátha. Setó Mačhéndranáth je ve skutečnosti Padmapáni Lókéšvara, jehož trvalý chrám je umístěn na Džanabahálu v Kel tole uprostřed starého tržiště v Káthmánském údolí. Vůz Setó Mačhéndranátha je sestaven ze čtyř obrovských dřevěných kol, na nichž se veze vysoká špičatá věž ze zelených listů speciálních rostlin. Bůh Setó Mačhéndranáth je umístěn uvnitř vozu tak, aby jej věřící mohli vidět i z dálky. Vůz je tahán po starých městech Káthmánského údolí. Setó Mačhéndranáth je také považován za ‚vtělení soucítění‘ a staří lidé z údolí o něm znají zajímavé příběhy.

- **Mátatírtha aumsi neboli Den matek** (duben)

Svátek Mátatírtha aumsi, který představuje Den matek, slaví v Nepálu každý. Tento den se oslavuje s radostí a vyjádřením lásky a úcty matce. Ti šťastní, jejichž matka je naživu, jí dávají dárky, sladkosti, ovoce a různé dobroty. A na oplátku od své matky dostanou požehnání a lásku. Vdané dcery a ženatí synové se setkávají se svou matkou a tráví spolu pěkný čas. Ti, jejichž matka zemřela, vykonají posvátnou koupel v Mátatírtha poblíž vesnice Thankot a rituální očištění obětují za svou matku.

- **Buddha džajantí:** (den dubnového/květnového úplňku)

Buddha džajantí, též známé jako Buddha púrnama (úplněk), je nejdůležitějším svátkem buddhismu. Slaví se pro připomenutí Buddhy. Tento den je významný den, kdy se Buddha narodil (623 př.n.l.), kdy byl osvícen a kdy dosáhl nirvány (vykoupení, spasení) ve věku 80 let. Tento den, jenž připadá na den úplňku, je trojnásobně požehnaný. Nepálci navštěvují buddhistické svatyně, obětují modlitby, zpívají náboženské písně, postí se atd. Névárci z Káthmándú tento den nejedí žádné maso. Někteří bohatí lidé dávají rýži, peníze, oblečení, plody a další věci buddhistickým mnichům. Množství věřících se shromažďuje v

Lumbiní (rodiště Buddhy) a také u Svajambhúnáthu v Káthmándú. Tento den se u těchto svatyní koná také velký trh.

- **Ghanta Karna:** (červen/červenec)

Ghanta Karna je známý také jako Gathajamuga. Ghanta Karna – démon – a další zlý duch jsou podle představ místních lidí z údolí v tento den vyhnáni. Ze zelených listů se vyrobí figurína a pomocí barev, které reprezentují Ghanta Karnu, je stvořen konkrétní démon. Tento symbolický démon obchází v komunitách od dveří ke dveřím a žebřá. Potom je vyhnán pryč z místa.

V névárské komunitě se shromáždí celá rodina k provedení zvláštních rituálů na ochranu svého domu od všech zlých sil. Poté se jí tradiční névárská strava.

- **Nága paňčámi:** (červenec/srpen)

Nága is the day when people worship the Nagas, the holy (divine) snakes. In the early morning, pictures of holy snakes are stuck on the main door frame of all houses as protective spells. The Gunialakhe dance also begins on the same day where person wearing demon masks entertain local people. This festival is popular in Newar, Brahmin and Chettri castes.

Nága paňčámi je den, kdy lidé uctívají nágy, posvátné hady. Brzy ráno jsou na horní část zárubně dveří všech domů připevněny obrázky posvátných hadů jako ochranné kouzlo. Ve stejný den začíná také tanec Gunjalakhe, při němž tanečník v masce hada baví místní lidi. Tento svátek je oblíbený v kastách Névárců, Bráhmanů a Čettriů (Kšatrijů).

- **Džanai púrnama (Rakšja bandhan):** (červenec/srpen)

Džanai púrnama probíhá o úplňkovém dni měsíce Šravan. V závislosti na různých skupinách obyvatel se tento svátek v Nepálu slaví různě. Džanai púrnama je svátek důležitý zejména pro skupinu Bráhmanů. Všichni muži této skupiny mají kolem těla uvázanou zvláštní šňůru. Procházejí rituální koupelí a vyměňují si svou posvátnou šňůru za novou. Lidé z

ostatních skupin si tento typ šňůry od Bráhmanů uvazují kolem zápěstí jako znak ochrany. Nepálci připravují zvláštní jídlo nazývané Kwati (směs naklíčených fazolí).

Velký zástup čeká v Gosaikundu na posvátnou koupel. U Kumbhేశvaru v Pátanu se shlukují Džhankriové (šamani).

- **Gaidžátra:** (červenec/srpen)

Gaidžátra znamená svátek krávy, který se slaví po celém Nepálu. Na ulicích Káthmándú, Pátanu a Bhaktapuru jsou vidět děti a mladíci oblečení ve zvláštních kostýmech do kraviho průvodu. Lidé věří, že jejich milovaní, kteří v uplynulém roce zemřeli, poputují hladce do nebe. Někteří lidé s sebou přivádějí ozdobené krávy a připojují se do průvodů skupin hudebníků, které vyhrávají tradiční hudbu. Mnozí lidé dávají mléko, sladkosti a ovoce dětem, které jdou v průvodu městem. Někteří lidé se legračně vyšňoří, aby bavili publikum. Někteří také vyprávějí vtipy o společenské a politické situaci země. Všechny brány buddhistických klášterů jsou týden otevřeny návštěvníkům, aby si mohli prohlédnout jejich malby a bronzové sochy. Gaidžátra trvá týden, po který si lidé mohou užívat tradiční tance a divadelní hry v různých lokalitách ve městech. V Pátanu se koná slavnost Mataja, kdy příbuzní zemřelých jdou se zapálenými světly v průvodu.

- **Paňča dan:** (červenec/srpen)

Paňča dan je náboženský buddhistický svátek, během něhož lidé dávají dary buddhistickým mnichům. Lidé navštěvují buddhistické svatyně a darují oblečení, peníze, rýži, ovoce a další věci buddhistickým mnichům.

Buddhističtí kněží, Badžráčárjové a Šákjové vycházejí tento den žebrat do domů svých klientů, pro něž během roku vykonávají obřady, modlitby a další duchovní úkony. Obvykle dostávají potraviny, rýži a peníze.

- **Gókarna aushi neboli Den otců:** (srpen/září)

Den otců se slaví stejným způsobem jako Den matek. Tento den se oslavuje s radostí a vyjádřením lásky a úcty vůči otci. Ti šťastní, jejichž otec je naživu, dávají svému otci dárky, sladkosti, ovoce a vybrané lahůdky. Na oplátku od svého otce dostávají požehnání a lásku. Vdané dcery a ženatí mužové se sejdou u svého otce a stráví spolu příjemný čas.

Ti, jejichž otec zemřel, podstoupí v Mátatírtha poblíž vesnice Thankot rituální koupel a obětují rituální očistu za svého otce.

- **Tídž and Riši paňčami:** (srpen/září)

Tídž, známý také pod názvem Haritalika, je výhradně ženský svátek. Tídž speciálně slavily ženy z kasty Čettriů (Kšatrijů) a Bráhmanů, avšak dnes jej začaly slavit i ženy z jiných kast jako jsou Névárci či Tamangové. Tídž se slaví dva dny. Prvního dne Tídže se ženy shromáždí a jedí chutnou tradiční stravu, sladkosti, ovoce, kterým se říká dár. Následujícího dne drží čtyřadvacetihodinový náboženský půst za dlouhověkost svého manžela. V tento den ženy uctívají Šivu a navštěvují Šivovy svatyně, nejčastěji chrám Pašupatináth. Všechny tyto ženy se oblékají do červených šatů se zlatými ornamenty. Zpívají a tančí pro svoji zábavu na lidovou hudbu.

Riši paňčami je den, kdy se ženy očišťují posvátnou koupelí v řekách. Věří, že si tím zajistí čistotu a všechny jejich hříchy, kterých se dopustily v minulém, roce budou smyty. Uctívají sedm hinduistických ršů (mudrců). Ženy, které ztratily manžela, tento svátek neslaví.

- **Indra džátra** (srpen/září)

Indra džátra je jeden z nejznámějších a nejzábavnějších svátků Káthmánského údolí. Stejně jako Gaidžátra, slaví se také Indra džátra po celý týden. Tento svátek má několik zajímavých částí. Prvního dne tohoto svátku se všichni členové rodin, jejichž rodinný příslušník v uplynulém roce zemřel, vydají po vymezených místech Káthmánského údolí a po cestě zapalují vonné tyčinky a doma připravené máslové lampičky. Lidé věří, že tak svému

zemřelému rodinnému příslušníkovi pomáhají hledat cestu do nebe. Ten den ráno je v paláci Hanuman Dhóka vztyčen vysoký dřevěný sloup se sochou boha deště Indry jako symbol začátku svátku. Velké masky boha Bhairavy jsou taktéž pro lidi vystaveny před svými svatyněmi. Součástí svátku je i několik tradičních náboženských tanečních performancí jako jsou tance Dévínač, Madžipat lakhe, Bhairava, Bakkhu a Mahákálínač. Hlavním lákadlem tohoto svátku je tažení vozů boha Ganéši, Bhairavy a živé bohyně Kumáří po Káthmánském údolí. Tisíce lidí, včetně zahraničních hostů a návštěvníků, se shromažďují, aby sledovaly vozy. Nepálská královská rodina dříve přicházela navštívit bohyni Kumáří a sledovat tažení vozu, avšak dnes tak činí prezident země.

- **Bada dasain** (září/říjen)

Bada dasain je národní svátek Nepálu. Je to největší a nejdelší svátek země, jehož oslava trvá deset dní. Dasain je jediný svátek, který oslavují všechny kasty a náboženské skupiny. Všechny úřady a školy jsou zavřené a Nepálci si svátku radostně a šťastně užívají. Rodinní příslušníci, kteří žijí daleko od své rodiny, například ve vzdálených městech nebo dokonce v cizině, se setkávají a slaví svátek společně. V období dasainu vypadá příroda po podzimní sezóně kouzelně. Jasná modrá obloha a zelené koberce políček, počasí není ani horké, ani studené. Nepálci mají tento svátek v oblibě jako svátek dobrého jídla a pěkného oblečení. Proto jsou těsně před dasainem obchody a trhy plné nakupujících. Děti i dospělí pouštějí během svátku draky.

Dasain je svátek uctívání bohyně Durgy Bhavání. Každý dům má svoji domácí svatyni či oltář bohyně Durgy, kterou během tohoto svátku uctívá po devět dní. První den dasainu v každém domě zasejí semínka ječmene. Věřícími navštěvují a uctívají všechny svatyně Durgy a nabízejí jí krvavé oběti zvířat jako jsou kuřata, kachny, husy a vodní buvoli. V noci osmého dne a ráno devátého dne probíhá obětování těchto zvířat ve velkém u paláce Hanumán Dhóka. Během hlavního dne svátku, který je nazýván Tika, starší člen rodiny dává tiku (rýžová zrna smíchaná s červenou barvou a jogurtem se dávají jako znaménko na čelo) a své požehnání mladším členům a ostatním rodinným příbuzným. Dává se také odstřížený čerstvý kořen ječmene, kterému se říká džamara a který se nosí jako ozdoba. Dávání tiky, přijímání

slavnostních hostů, návštěvy rodinných příslušníků a přátel pokračují zhruba týden. Za monarchie lidé chodívali do královského paláce Narajanhiti, aby dostali tiku od Jejich Výsostí krále a královny.

- **Tihár a Lakšmí púdža** (říjen/listopad)

Tiháru se říká také Dípávalí neboli svátek barev a světel. Slaví se pět dní a nastává brzy po největším svátku dasainu. Tihár se celý týká uctívání bohyně Lakšmí (bohyně štěstí a bohatství), uctívání různých zvířat jako je vrána, pes a kráva. Domy a ulice se zdobí květinami a světly, vyměňují se dárky, vaří se vybraná jídla, hrají se karty, odpočívá se, zpívá, tančí a nakonec se dává tika (zvláštní dočasné znaménko na čelo).

Kag tihár:

Kag znamená v nepálštině vrána. První den Tiháru se uctívají vrány. Brzy ráno připraví rodina dobré jídlo. Každý člen rodiny vezme první porci svého jídla na talířku ven pro vrány. Vrány se slétnou ve velkých hejnech a hodují. V Nepálu je vrána považována za posla Pána smrti, Jamarádži. V Nepálu existuje velmi rozšířená pověra o vránách: Když kráká vrána, smutek přichází. Tento den se vrány mají dobře.

Kukur tihár: Kukur Tihár je druhým dnem svátku, kdy jsou uctívání kukurové (psi). S kukury se zachází královsky. Nabízí se jim dobré jídlo, kolem krku se jim dává květinový věnec a na čelo červená tika. Tento den se lidé ke kukurům modlí, aby dobře hlídali jejich domy.

Gai tihár: Podle hinduistického náboženství je gai (kráva) matkou vesmíru (posvátné zvíře). Kráva funguje jako náhradní matka, protože poskytuje všem lidem mléko. Třetí den Tiháru jsou uctívány krávy. Věší se jim na krk květinové věnce, dělá se jim červená tika na čelo a nabízí se jim dobrá potrava.

Lakšmí púdža: Lakšmí púdža je jedním z nejdůležitějších dnů svátku Tiháru. V tento den je v každém domě v Nepálu uctívána Bohyně bohatství Lakšmí. Hinduisté čistí své domy, aby přivítali bohyni Lakšmí. Lidé zdobí svoje příbytky čerstvými květinami, svíčkami, olejovými lampičkami, vonnými tyčinkami a barevnými prášky. Púdžu (obřad) často vykonávají ženské příslušnice rodiny za svítání. Žena použije svou vlastní ruku, aby udělala symbolický otisk nohou bohyně Lakšmí na podlaze u vstupu do domu a vyznačila cestu do domácí svatyně nebo místnosti, kde se bude konat púdža a kde je uchovávána soška nebo obrázek bohyně Lakšmí. Během púdži se Lakšmí obětuje vybraná strava, různé druhy ovoce a sladkostí, peníze, zlato a další cennosti.

Lakšmí púdža je stejně důležitá i pro obchodníky. Proto všechny firmy provádějí tuto púdžu naprosto stejně jako v domácnosti. Obvykle provádí púdžu firemní pokladní nebo šéf firmy. Firemní prostory jsou vyzdobeny květinami, elektrickým osvětlením, svíčkami, olejovými lampičkami a dalšími věcmi. Hinduisté věří, že když budou tento den bohyni Lakšmí udržovat šťastnou a spokojenou, bude jim přinášet bohatství a štěstí po celý rok. Tento svátek proměňuje celý Nepál ve svátek světla.

Mha púdža: čtvrtý den Tiháru celebruje névárská národní komunita mha púdžu. Mha púdža znamená nabídnout obětinu sám sobě. V névárském jazyce Mha znamená lidské tělo a púdža znamená přinášet obětiny. Névárci konají Mha púdžu prvního dne prvního měsíce jejich kalendáře, který se nazývá Nepál sambat. Kalendář Nepál sambat se drží lunárního systému, jenž je více než 1000 let starý. Névárská komunita oslavuje novoroční den tím, že vykonává Mha púdžu, aby si lidé upevnili mysl, tělo a řeč, aby byli schopni po celý rok aktivně pracovat. Névárci věří, že každý člověk má božského ducha a každý božský duch potřebuje jednu za rok projevít úctu.

Rituál Mha púdža se provádí nakreslením mandaly pro každého člena rodiny. Mandala je geometrický obrazec lidského těla, posazeného na osmiplátečném květu lotosu kvetoucího na vodě. Potom jsou do kruhu na mandalu rozmístěny pražená rýže, broušená rýže, hořčičná semínka a další věci. K ozdobení mandaly se používají i květiny a různé barvy. Připravuje se různé sušené a čerstvé ovoce, girlandy z čerstvých květin, svíčky a džadžanka (složený provázek). V průběhu Mha púdži následují různé kroky jako např. uctívání boha Ganéši,

obětování vejce a ryby, uctívání Toši a další. Po skončení jednotlivých rituálů rodina společně zasedne k vynikajícímu névářskému jídlu.

Bhai tika: Bhai (bratr) tika je posledním dnem Tiháru. V tento příznivý den sestry dávají svým bratrům tiku (obarvený prášek, který se dává jako znamínko na čelo) a málu (náhrdelník z květů) společně s přáním dlouhého života a prosperity. Bratři sedí na zemi na podlaze, zatímco sestry provádějí púdžu.

V průběhu Bhai tiky se provádějí tradiční obřady jako kapání oleje na podlahu, nanášení tiky (červený prášek smíchaný s rýží) nebo sedmibarevné tiky (v závislosti na jednotlivých komunitách) a některé další rituály. Po skončení těchto obřadů darují bratři svým sestrám dárky jako oblečení, peníze nebo něco pěkného a na oplátku sestry dávají bratrům speciální dárek, který je proslulý pod názvem sagun (směs sušeného ovoce, oříšků a čokolády). Když je ceremonie u konce, sejde se celá rodina k slavnostnímu jídlu, při němž se podává řada chutných chodů a sladkostí. Tento den je velmi významný pro všechny bratry a sestry v Nepálu. Je to skvělý den, kdy mohou ukázat lásku a úctu, kterou k sobě navzájem chovají. Sestry se modlí k bohu smrti Jamarádžovi za dlouhý život svých bratrů.

- **Bála čaturdáší:** (listopad/prosinec)

Hinduističtí poutníci z Nepálu i z Indie navštěvují v den Bála čaturdáší chrám Pašupatináth v Káthmándú. V noci předtím zapalují olejové lampičky před bohem Šivou a ráno podstoupí posvátné ponoření do řeky Bagmatí. Po koupeli rozhazují (Sat biu) sedm druhů obilných zrn cestou kolem Pašupatináthova chrámu. Rozhazování zrn se děje ve jménu těch příbuzných a milovaných blízkých, kteří zemřeli, a má jim pomoci zajistit v nebi snadnější průběh období po životě.

Tabulka 2: Seznam festivalů v Nepálu

Název svátku	V nepálštině Datum BS	V češtině Datum AD
Púrnima (poslední den svátku Dasain)	Ashoj 24, 2068	11. října 2011
Indra játra	Bhadra 25, 2068	11. září 2011
Džanai púrnima & Rakša bandan	Sarawan 28, 2068	13. srpna 2011
Navavarša (nepálský Nový rok)	Baisakh 1, 2068	14. dubna 2011
Bisket játra	Baisakh 1, 2068	14. dubna 2011
Gai džátra	Sarawan 29, 2068	14. srpna 2011
Maghe sankranti	Magh 1, 2068	15. ledna 2012
Guru púrnima	Ashad 31, 2068	15. července 2011
Buddha džajantí	Jesth 3, 2068	17. května 2011
Mahá Šivarátrí (Svátek boha Šivy v chrámu Pašupatináth)	Falgun 8, 2068	20. února 2012
Krišna džanmastámi	Bhadra 4, 2068	21. srpna 2011
Ghode džátra v Káthmándú	Chaitra 9, 2068	22. března 2012
Kag tihár	Kartik 8, 2068	25. října 2011
Kukur tihár	Kartik 8, 2068	25. října 2011
Gai tihár / Lakšmí púdža	Kartik 9, 2068	26. října 2011
Goru tihár	Kartik 10, 2068	27. října 2011
Šrí paňčámi neboli Sarasvatí púdža	Magh 14, 2068	28. ledna 2012
Bhai tika	Kartik 11, 2068	28. října 2011
Ghatasthapana (začátek svátku Dasain)	Ashoj 11, 2068	28. září 2011
Kuše / Gókarna aumsi (Den otců)	Bhadra 12, 2068	29. srpna 2011

	2068	
Riši paňčámi	Bhadra 16, 2068	2. září 2011
Tidž	Bhadra 14, 2068	31. srpna 2011
Mátatírtha aungsi (Den matek)	Baisakh 20, 2068	3. května 2011
Fulpati (svátek Dasain)	Ashoj 16, 2068	3. října 2011
Nága paňčámi	Sarawan 19, 2068	4. srpna 2011
Mahá aštámi (svátek Dasain)	Ashoj 17, 2068	4. října 2011
Mahá navámi (svátek Dasain)	Ashoj 18, 2068	5. října. 2011
Vidžaja dašami (svátek Dasain tika)	Ashoj 19, 2068	6. září 2011
Fagu púrnima (Hólí v Káthmándú, Pátanu & Bhaktapuru)	Falgun 24, 2068	7. března 2012
Červený Mačéndranáth Rath džátra	Baisakh 24, 2068	7. května 2011

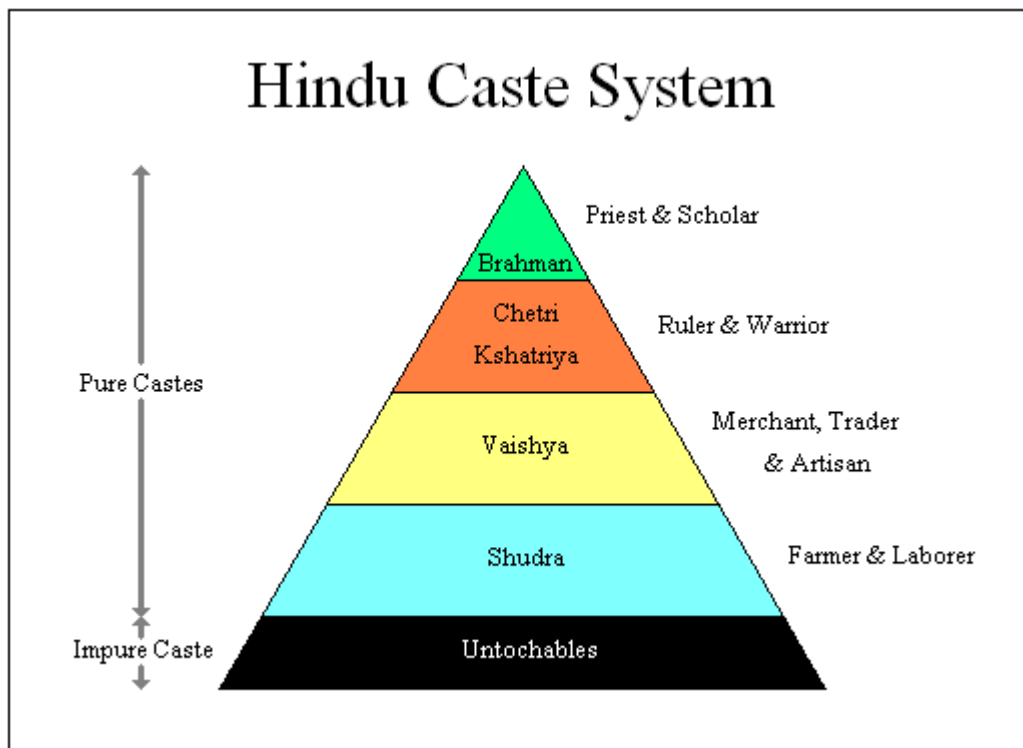
4.3.5 Kastovní systém a další vlivy

Nepál leží mezi Indií a Tibetem a má zhruba 30 milionů obyvatel. Krajina Nepálu je velmi různorodá a sahá od Vysokého Himálaje (Mount Everest 8848 m n. m.) až po tropické lesy v terájích (60m n. m.). Vliv této geografické různorodosti se odrazil na značné etnické různorodosti obyvatel Nepálu. Na území Nepálu žije nejméně 70 odlišných etnických skupin s vlastním odlišným jazykem, kulturou, tradicemi, zvyky a historií. V Nepálu se mluví třiceti různými jazyky.

Kastovní systém patří v Nepálu k nejdominantnějším kulturním znakům a ještě dnes velmi silně ovlivňuje společnost. Kastovní systém si s sebou na nové území přinesly indo-

árijské skupiny, jimž sloužil ke kontrole jejich společnosti a růstu jejich nových sídel. Árvové rozdělili společnost do skupin podle schopností. Na příklad: bráhmani (kněží), čettriové (panovníci a válečníci), vaišjové (řemeslníci a obchodníci), šúdrové (zemědělci, umělci a dělníci). Existuje několik sociálních skupin řezníků, uklízečů a čističů, kteří patří k nedotknutelným. Mezi kastami existuje hierarchie, která předurčuje nejen osobní status jedince, ale také jeho kariéru, partnery vhodné k sňatku, lidi, s kterými se může stýkat a mnoho dalších věcí. Bráhmani (Rádžópadhjája, Pokharel, Bhattarai) jsou považováni za nejvyšší kasty, zatímco Dalitové patří k těm nejnižším. Mezikastovní sňatky nejsou možné. Domluvené sňatky v rámci vlastní kasty jsou v Nepálu stále velmi rozšířené, ačkoli v poslední době roste i počet sňatků z lásky. Příslušníci nejnižších kast mají zakázáno vstupovat do hinduistických a buddhistických chrámů stejně jako do kuchyní příslušníků vyšších kast, aby tam nepřinášeli znečištění.

Schéma č. 1: Kastovní system hierarchie

Dcery jsou často považovány za břemeno, jehož čest je potřeba chránit, dokud nejsou provdány. Pro hinduistické rodiny jsou velmi důležití synové, protože hinduisté věří, že až zemřou, bude to právě syn, který provede rituál, který jim pomůže poskytnout klidný přechod do jejich příštího života a také ponese jejich rodové jméno do dalších generací. Nepálské ženy bývají často litovány, pokud nemají děti.

V průběhu hinduistických svátků jako je Dasain lidé obětují zvířata (kachny, husy, kozy, slepice, vodní buvoly a další), aby potěšili bohy a bohyně. Tisíce zvířat jsou během svátků zabity. Avšak podle hinduistického náboženství je zakázáno jíst kravské maso, protože kráva je uctívána jako posvátná.

Žádná žena během menstruace nesmí vstoupit do vlastní, ani do žádné jiné kuchyně ani do chrámu, protože je v těch dnech považována za nečistou.

V Nepálu je běžné, že v jednom domě společně žijí, jedí a vše sdílejí tři generace.

Vyšší kasty jako Bráhmani, Névárci praktikují púdžu (uctívání svých bohů a bohyní) každé ráno ve svém domě nebo v nejbližším chrámu. Na Buddhovi džajantí (den narození Gautamy Buddha) lidé darují peníze, potraviny (rýži, ovoce a ořechy), oblečení a další věci. Někteří lidé dokonce navaří dobré jídlo, aby nakrmili staré lidi ve starobincích a děti žijící na ulici. Lze pozorovat silný vliv náboženství a tradice v architektuře starobyklých névářských domů. Okna a dveře jsou vyrobeny ze dřeva a silně zdobené různými hinduistickými božstvy, Buddhou a dalšími postavami.

Existuje mnoho buddhistických klášterů a hinduistických chrámů, kam se lidé uchylují praktikovat meditaci a jógu. Věří, že meditace pomáhá udržovat si klidnou mysl a tělo, pomáhá proti stresu a jóga přispívá k udržení dobrého zdraví.

4.4 Koexistence hinduismu a budhismu v newarské komunitě v Kathmandú

Před vstupem dynastie Šáhů roku 1968 patřilo Káthmándú výhradně Névárcům. Névárci, proslulí svou bohatou kulturou a historií, vládli celému Káthmándú a sousedním

městům Pátanu a Bhaktapuru (Bhadgaon). Dokonce i v dnešní době tvoří téměř veškeré obyvatelstvo Pátanu a Bhaktapuru Névárci. Avšak v hlavním městě (Káthmándú) vlivem přibývání mnoha migrantů z oblastí mimo Káthmánské údolí včetně okolních zemí, populace Névárců ubývá. Névárci jsou převážně obchodníci a zemědělci. Névárci mluví névárštinou, která je sama o sobě jedinečným jazykem s vlastním písmem a bohatou literaturou. Mají stabilní ekonomický základ (půdu a peníze) a historii silné dynastie Mállů, která jim pomohla rozvinout umění, architekturu a kulturu.

Předpokládá se, že Névárci přišli z Tibetu. Jsou nazýváni Tibeto-Bermeli a původně byli buddhistického vyznání. Avšak když névárské panovníky dynastie Mállů vystřídali hinduističtí vládci dynastie Šáhů, Névárcům nastaly těžké časy adaptace na nové praktiky a víru. Postupně se Névárci přizpůsobili hinduistickému náboženství. Dokonce i dnes mnozí Névárci praktikují buddhistickou vadžrajánovou tradici a zároveň vyznávají zvláštní víru v hinduistická božstva a slaví hinduistické svátky, provádějí rituály, dodržují půsty a další tradice. Navštěvují hinduistické chrámy i buddhistické kláštery. U Névárců neexistuje ostrá hranice, která by tato dvě náboženství striktně vymezila a odlišila. V buddhistickém klášteře může být vyobrazení hinduistického božstva a v hinduistickém chrámu může být socha Buddhy. Na příklad: Stúpa Svajambhú, která se nachází v Káthmánském údolí, je nejznámější buddhistická stúpa v Nepálu. V areálu stúpy je situován jak chrám hinduistické bohyně Mahá Maňđušrí, tak i hinduistické bohyně moudrosti a vzdělání Sarasvatí.

5 DISKUZE A ZÁVĚR

Obě náboženství, hinduismus a buddhismus, sdílí velmi starý a silný vztah. Buddha se narodil v hinduistické rodině a hinduistickou tradici je přijímán jako jedno z vtělení hinduistického boha Višnu. V principech a praxi obou náboženství lze nalézt jak podobnosti, tak rozdíly; tyto uvádím dále.

Podobnosti:

- ❖ Obě náboženství, hinduismus a buddhismus věří v roli karmy a cyklus narození a smrti v koloběhu bytí.
- ❖ Podle Buddhy a některých hinduistických textů, jako například Upanišad a Bhagavadgíty, je touha původem utrpení a odstraněním touhy skončí i utrpení.
- ❖ Obě náboženství zdůrazňují soucit a nenásilí ve vztahu ke všem živým tvorům.
- ❖ Obě náboženství věří v existenci pekla a nebe.
- ❖ Obě náboženství věří v božstva.
- ❖ Obě náboženství používají různé způsoby duchovních praktik jako je meditace, práce s určitými stavy mysli, koncentrace.

Rozdíly:

- ❖ Zatímco buddhismus byl založen Buddhou, hinduismus nemá žádného konkrétního zakladatele či proroka.
- ❖ Hinduismus věří ve védy (nejsvatější texty hinduismu), zatímco buddhismus nikoli.
- ❖ Hinduismus akceptuje Buddhu jako vtělení Višnu, ačkoli buddhismus nepovažuje žádného hinduistického boha za rovnocenného nebo nadřazeného Buddhovi.
- ❖ Podle buddhismu je hlavním cílem lidského života ukončení zármutku a bolesti, hinduismus vidí čtyři hlavní úkoly v životě, kterými jsou dharma (náboženské povinnosti), artha (bohatství), káma (touha a vášeň) a mókša (spasení).
- ❖ Hinduisté věří ve čtyři stádia života, buddhisté nikoli.
- ❖ Buddhisté se organizují jako mniši žijící ve skupinách, zatímco hinduismus je individuální náboženství.

Na základě výsledků mé práce a odpovědí na mé otázky jsem dospěla k závěru, že lze spatřit významný vliv náboženství na nepálský způsob života a Nepál. Nepál je zemí s velkou různorodostí lidí, jejich jazyků, kultury, tradic a tak dále. Nepálci mají své vlastní rituály a tradice od narození do smrti, od rozbřesku do noci, na dobu svátků. Tyto tradice a kultura se liší v závislosti na příslušnosti ke kastě a části země. Lze nalézt několik negativních vlivů náboženství jako je kastovní systém, význam přisuzovaný mužským potomkům nebo mužským členům domácnosti, obětování zvířat ve jménu boha či bohyně a tak podobně; lze však nalézt i pozitivní stránky. Například: respekt ke starším a obecně k živým bytostem, setkávání se při příležitostech oslav, víra v karmu, meditace a jóga s ohledem na mír v duši a tak dále. Různí lidé mohou mít různé názory na uvedené příklady vlivu náboženství, neboť pro některé může být kastovní systém dobrým, pro jiného ne. Nicméně podle mého názoru kastovní systém, privilegia pro muže, obětování zvířat ve jménu boha a jiné zvyky nepocházejí ani z hinduismu, ani z buddhismu, spíše jsou výtvořem lidí, kteří chtějí poukázat na své přednostní postavení ve společnosti.

Névárci pocházejí z Tibetu a jsou známí též jako tibetští Bermeliové. Jejich původním náboženstvím byl buddhismus, ale poté, co se dostali k moci hinduističtí vládci, se Névárci museli přizpůsobit a praktikovat hinduismus a jeho zvyky. Mají silnou víru v obě náboženství, hinduismus i buddhismus. Zpodobnění hinduistických božstev mohou být vystavena v buddhistických chrámech a vice versa. V névárské komunitě jsou si hinduistické a buddhistické rituály a tradice mnohem bližší a podobnější. Například: podobný způsob uctívání bohů, podobný způsob oslavování svátků, meditace a jóga. V névárské komunitě jsou vzájemně respektovány tradice a kultura toho druhého. To může být hlavním důvodem, proč spolu obě náboženství vycházejí v míru a harmonii.

SEZNAM LITERATURY

- 1) DAHIYA Y. V. (2008):Hinduism and Buddhism in Perspective, IDL058, Munshiram Manoharlal Publishers,. Dostupný z WWW: <<http://www.exoticindiaart.com/book/details/IDL058/>>
- 2) KRISHNA P. BHATTARAI, *Nepal Modern world nations*. Nepal: Chelsea House, 2008. ISBN 1438105231, 9781438105239.
- 3) HATTAWAY PAUL, *Peoples of the Buddhist world: a Christian prayer diary*. Carlisle: British Library Cataloguing, 1968. ISBN 1-903689-90-2.
- 4) LOCHTEFELD, James G. *The illustrated encyclopedia of Hinduism*. 1st ed. New York: Rosen, 2002. ISBN 0823931803 (V. 2).
- 5) SINGH Shoe Kumar (1982): *History and Philosophy of Buddhism*, Patna. S 22 – 24
- 6) STRONG, John S. *The Buddha: a beginner's guide*. Oxford: Oneworld Publications, 2009. ISBN 978-185-1686-261.
- 7) WILLIAM Hart (1987): *The Art of Living*, Vipassana Research Institute, India s. 35-38.
- 8) TODD Thornton Lewis, SUBARNA Man Tuladhar, LABH Ratna Tuladhar(2000) : *Popular Buddhist texts from Nepal*, Suny press, Dostupny z WWW: http://books.google.cz/books?id=pC_XoZsvBuIC&printsec=frontcover&dq=popular+buddhist+texts+from+nepal+by+todd+thornton+lewis&source=bl&ots=kN1cWUe2OT&sig=kGe281Sy0UhkvLDzlcpcnvomF9Tw&hl=en&ei=hbimTeKoFc_LswbHl8z7Bg&sa=X&oi=book_result&ct=result&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false s. 11 a 12
- 9) PRASAI, Dirgha Raj. *Indigenous culture and traditions of Nepal*. In: *Weeklyblitz.net* [online]. 21 April 2010 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.weeklyblitz.net/678/indigenous-culture-and-traditions-of-nepal>

- 10) Nepal. In: Atheism.about.com [online]. September 1991 [cit. 2012-03-29].
Dostupné z: http://atheism.about.com/library/world/KZ/bl_NepalHinduism.htm
- 11) INSTILLING GOODNESS SCHOOL : Following the Buddha's Footsteps,
Tanmage, CA 95481. Dostupny z WWW.
<http://userwww.sfsu.edu/~rone/Buddhism/footsteps.htm>
- 12) BAJRACHARYA, Mr. Ratnakaji. Traditions of Newar Buddhist Culture. In:
Aioiyama.net [online]. 1993 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z:
<http://www.aioiyama.net/lrc/papers/nbc-p-2.htm>
- 13) SAVADA Andrea Matles (1991): Nepal, Washington, Dostupny z WWW:
<http://countrystudies.us/nepal/33.htm>
- 14) Seznam festivalů v Nepálu : <http://kathmanduvacations.com/kathmandufestivals.html>
- 15) Náboženské různorodosti v Nepálu(10 Března 2010):
http://en.wikipedia.org/wiki/Religion_in_Nepal
- 16) Chrámy v Kathmandu (2010) <http://www.gonepal.eu/en/about-nepal/sightseeing/kathmandu-city-of-god>
- 17) Swayambhunath (13 Března 2012): <http://en.wikipedia.org/wiki/Swayambhunath>
- 18) Pashupatinath: http://discover-nepal.tripod.com/pashupatinath_temple.htm
- 19) Changu_Narayan (19 Unor 2012) http://en.wikipedia.org/wiki/Changu_Narayan
- 20) Boudhanath(20 unor 2012) <http://en.wikipedia.org/wiki/Boudhanath>
- 21) JWAJALAPA (2000): Dostupny z
http://www.jwajalapa.com/index.php?option=com_content&view=article&id=55&Itemid=56
- 22) Maghesankrant:
<http://www.nepalhomepage.com/society/festivals/maghesankranti.html>
- 23) Chaite Dashain: <http://acetravels.typepad.com/blog/2011/04/chaite-dashain-starting-of-seto-machindranath-jatra.html>

- 24) Seznam nepálských festivalů:
http://www.himalayanrespotrek.com/nepal/information_about_nepal/festivals_of_nepal.php
- 25) Tihar (2001-2011): <http://www.nepalvista.com/travel/tihar.html>
- 26) Mha Puja (2000-2012): <http://66.7.193.115:8080/kathmandumetro/culture/mha-puja-making-offerings-to-self>
- 27) Vikram Sambat (23 Března 2012): http://en.wikipedia.org/wiki/Vikram_Samvat
- 28) Seznam nepálských festivalů (24 března 2012):
<http://www.langtang.com/package/activity/destinationid-3/activityid-52>
- 29) **Kastovní systém:**SATTAUR OMAR (1996), Nepal, s. 7 a 22 :
<http://books.google.cz/books?id=x0BmNZI4K68C&printsec=frontcover&dq=nepal&hl=cs&sa=X&ei=f6LvTvLILZHU4QTdmZGPCQ&ved=0CFoQ6AEwAw#v=onepage&q=nepal&f=false>
- 30) **BISHT CHANDRA RAMESH(2008), International Encyclopedia Of Himalayas:**
http://books.google.cz/books?id=x3D_E_ynbsoC&pg=PA147&dq=nepalese+religious+lifestyle&hl=en&sa=X&ei=IpnvTqiKEcuQ4gTe-OWOCQ&redir_esc=y#v=onepage&q=nepalese%20religious%20lifestyle&f=false
- 31) koláčový graf kastovní systém (28 Květen 2007):
<http://huebler.blogspot.com/2007/05/caste-ethnicity-and-school-attendance.html>
- 32) kastovní systém hierarchie:
http://www.google.cz/imgres?q=caste+system+in+nepal&um=1&hl=cs&biw=1366&bih=653&tbm=isch&tbnid=qgso5BAPISsGyM:&imgrefurl=http://cobble.edublogs.org/2011/06/14/&docid=T0ozIgkSB6Nz2M&imgurl=http://www.zum.de/w/hkmla/sp/0708/eunmo/figure%25252013.PNG&w=519&h=379&ei=ss07T_PdCIWgOry8wd8C&zoom=1&iact=hc&vpx=922&vpy=152&dur=1452&hovh=192&hovw=263&tx=117&ty=133&sig=102755388867416766361&page=1&tbnh=131&tbnw=179&start=0&ndsp=18&ved=1t:429,r:4,s:0

33) Newa lidí (23 Března 2012): http://en.wikipedia.org/wiki/Newa_people

34) Newars (11 unor 2011): <http://colorfulnepal.com/culture-and-religion/newars-of-the-valley.html>

Fotografie zdroje:

Obrázek č. 1: Jelsoft Enterprises Ltd.

Obrázek č. 2: Friedrich Huebler May 2007

Obrázek č. 3: My Indian Guide

Obrázek č. 4: religion-faith.com

Obrázek č. 5: 365greetings.com

Obrázek č. 6: Art of legend India

Obrázek č. 7: Web ring

Obrázek č. 8: Hindu Devotional Blog

Obrázek č. 9: utilitarianism

Obrázek č. 10: Anukriti

Obrázek č. 11: solonepal.com

Obrázek č. 12: Bombay

Obrázek č. 13: The fest of Godesses lAxml

Obrázek č. 14: facesnepal.com

Obrázek č. 15: <http://surerender.blogspot.com>

Obrázek č. 16: nepalipan.com

Obrázek č. 17: catmando.com

Obrázek č. 18: Gogobot Inc.

Obrázek č. 19: <http://nepali-cultural.blogspot.com>

Obrázek č. 20: ekantipur.com

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

A.D. - Anno Domini (Náš letopočet)

B. C. - Before Christ (Před naším letopočtem)

BCE - before the Common Era or Before Christian era (Před naším letopočtem)

UNESCO - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu)

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Hierarchie bohů v hinduistické mytologii

Příloha č. 2: Koláčový graf kast v Nepálu

Příloha č. 3: Hinduističtí bohové a bohyně

Příloha č. 4: Buddha

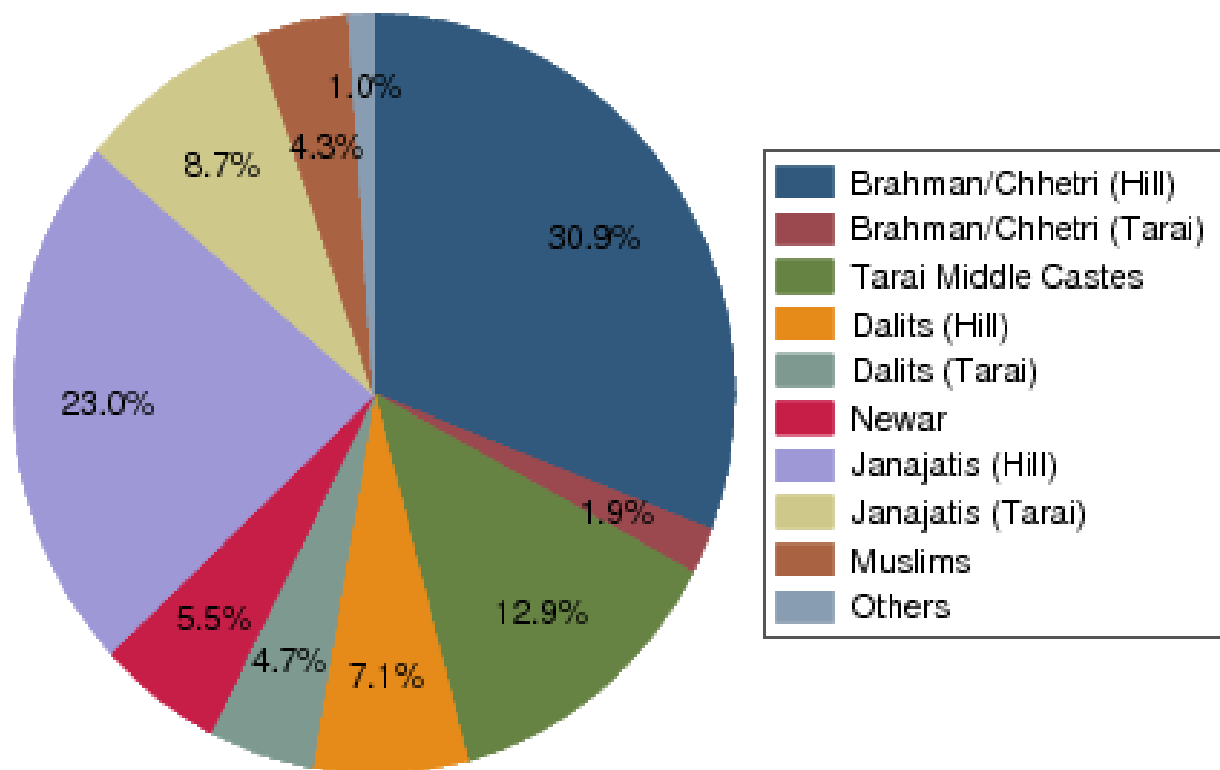
Příloha č. 5: Hinduistické festivaly

Příloha č. 6: Buddhistické kláštery a Hinduistické chrámy

Obrázek 1: Hierarchie bohů v hinduistické mytologii

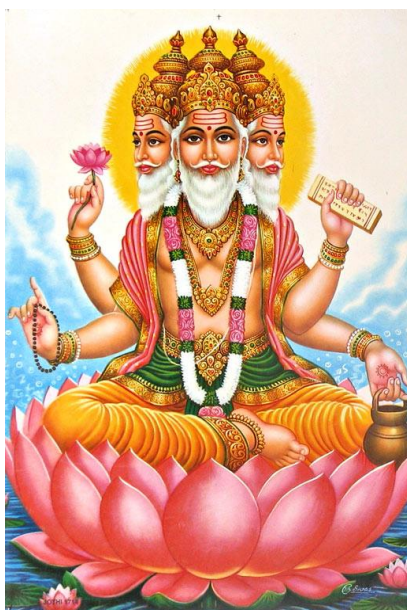
Obrázek 2: Koláčový graf kast v Nepálu

Friedrich Huebler, May 2007, huebler.blogspot.com

Obrázek 3: Krišna

Obrázek 4: Brahma

Obrázek 5: Shiva

Obrázek 6: Vishnu

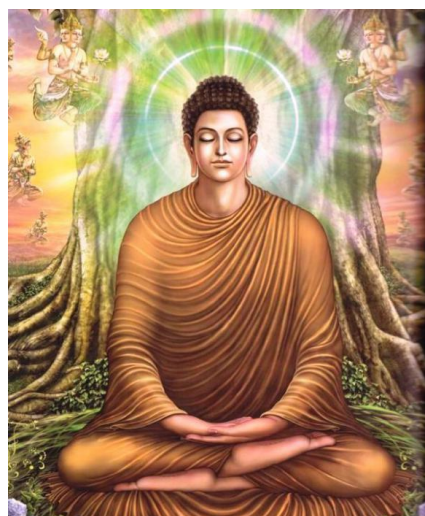
Obrázek 7: Ram a Sita

Obrázek 8: Saraswati

Obrázek 9: Buddha během meditace

Obrázek 10: Buddha

Obrázek 11: Bhai Tika

Obrázek 12: Holi

Obrázek 13: Tihar
Mandala

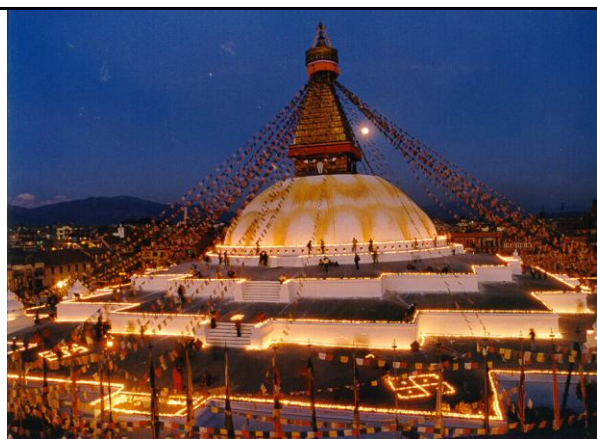
Obrázek 14: Gai Jatra

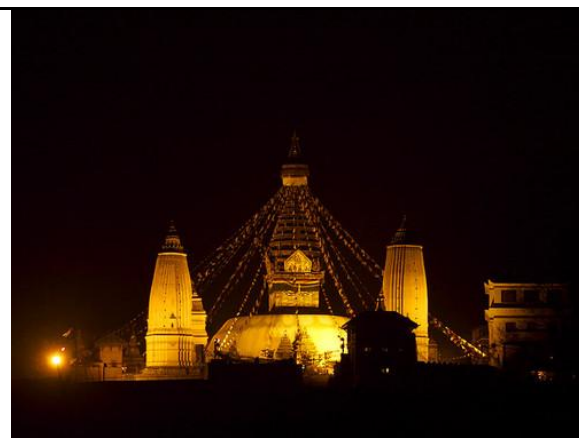
Obrázek 15: Indra Jatra

Obrázek 16: Dashain Tika

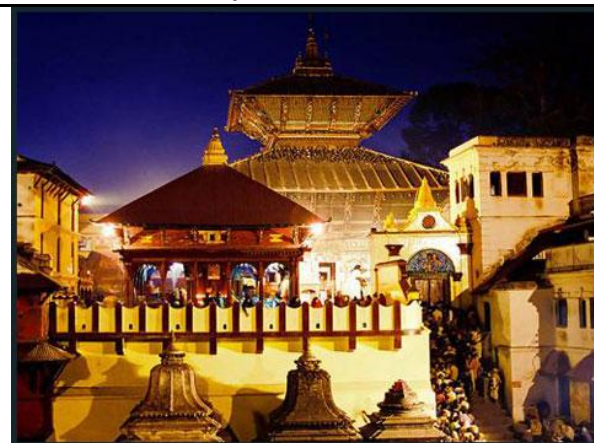
Obrázek 17: Boudhanath

Obrázek 18: Swayambhunath

Obrázek 19: Changunarayan

Obrázek 20: Pashupatinath